

Brüsszel, 2021.5.27.
C(2021) 3656 final

A BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

(2021.5.27.)

a befagyasztott pénzeszközök jellemzőinek módosításáról

A BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

(2021.5.27.)

a befagyasztott pénzeszközök jellemzőinek módosításáról

A VÉLEMÉNY IRÁNTI KÉRELEM

A Szerződések öreként az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) ellenőrzése mellett nyomon követi az uniós jog tagállamok általi végrehajtását¹.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 215. cikke alapján elfogadott korlátozó intézkedésekkel összefüggésben a tagállamok illetékes nemzeti hatóságai felkérhetik a Bizottságot, hogy nyilvánítson véleményt a vonatkozó jogi aktusok egyes rendelkezéseinek alkalmazásáról, vagy nyújtson iránymutatást azok végrehajtásához. Az illetékes nemzeti hatóságok arra is felkérhetik a Bizottságot, hogy nyújtson iránymutatást magának az EUMSZ 215. cikkének értelmezéséhez.

Két illetékes nemzeti hatóság felkérte a Bizottságot, hogy nyilvánítson véleményt a líbiai helyzetre tekintettel korlátozó intézkedések meghozataláról és a 204/2011/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. január 18-i (EU) 2016/44 tanácsi rendelet² (a továbbiakban: a Líbiáról szóló rendelet) és a szíriai helyzetre tekintettel korlátozó intézkedések meghozataláról és a 442/2011/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2012. január 18-i 36/2012/EU tanácsi rendelet³ (a továbbiakban: a Szíriáról szóló rendelet) alapján befagyasztott pénzeszközök jellegének és helyének megváltoztatásáról.

HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK

Az első illetékes nemzeti hatóság által feltett kérdés egy olyan uniós befektetési alap részalapjára vonatkozik, amelyben egy uniós székhelyű bank a Líbiáról szóló rendelet alapján jegyzékbe vett szervezet nevében részesedéssel rendelkezik. Az illetékes nemzeti hatóság kérdése arra vonatkozik, hogy összeegyeztethető-e a Líbiáról szóló rendelettel, ha e részalapot a kezelő befektetési társaság felszámolná, majd pedig befagyasztaná a jegyzékbe vett szervezetnek tulajdonítható bevételeket az uniós székhelyű banknál vezetett elkülönített számlán. Az illetékes nemzeti hatóság azt is kérdezi, hogy ezekhez az intézkedésekhez szükség van-e az illetékes nemzeti hatóság előzetes engedélyére.

A második illetékes nemzeti hatóság kérdése arra vonatkozik, hogy a valamely tagállamban letelepedett bankfiók, amely befagyasztotta a fióktelepnél a Szíriáról szóló rendelet alapján jegyzékbe vett szervezet által nyitott számlát, jogosult-e a számlát az Egyesült Királyságban található anyabankhoz áthelyezni („átkönyvelni”), és hogy az áthelyezéshez szükség van-e az illetékes nemzeti hatóság előzetes engedélyére.

Mivel mindkét kérdés a „pénzeszközök befagyasztása” fogalmának értelmezésére és az ahhoz kapcsolódó következményekre vonatkozik, a Bizottság azokat együtt fogja megválaszolni.

¹ A Szerződések értelmében kizárólag az Európai Unió Bírósága adhat jogilag kötelező erejű értelmezést az uniós jogról.

² HL L 12., 2016.1.19., 1. o.

³ HL L 16., 2012.1.19., 1. o.

JOGI ÉRTÉKELÉS

a) Jogi keret

A Líbiáról szóló rendelet 1. cikkének b) pontja és a Szíriáról szóló rendelet 1. cikkének i) pontja szerint „*« a pénzeszközök befagyasztása: » a pénzeszközök bármilyen mozgásának, átutalásának, módosításának, felhasználásának, az azokhoz való hozzáférésnek, illetve bármiféle olyan kezelésének a megakadályozása, amely bármilyen változást eredményezne a pénzeszközök mennyisége, összege, elhelyezkedése, tulajdonlása, birtoklása, jellege, rendeltetése tekintetében, vagy más olyan változást okozna, amely lehetővé tenné a pénzeszközök felhasználását, ideértve a portfóliókezelést is*” (utólagos kiemelés).

A Líbiáról szóló rendelet 5. cikke kimondja, hogy:

„(1) A II. és a III. mellékletben felsorolt természetes vagy jogi személyekhez, szervezetekhez és szervekhez tartozó, ezek tulajdonában lévő, vagy ezek által birtokolt vagy ellenőrzött valamennyi pénzeszközt és gazdasági erőforrást be kell fagyasztani.

(2) A II. és a III. mellékletben felsorolt természetes vagy jogi személyek, szervezetek vagy szervek rendelkezésére vagy javára – sem közvetlenül, sem közvetve – semmiféle pénzeszköz vagy gazdasági erőforrás nem bocsátható.

(3) Tilos a tudatos és szándékos részvétel az olyan tevékenységekben, amelyek közvetett vagy közvetlen célja vagy hatása az (1) és (2) bekezdésben említett műveletek megkerülése.”

Lényegében hasonló megfogalmazás található a Szíriáról szóló rendelet 14. cikkében.

A pénzeszközök befagyasztásának célja minden olyan intézkedés megakadályozása, amely lehetővé tenné a pénzeszközök felhasználását. Ez azt jelenti, hogy elvileg nem kizárt a pénzeszközök bizonyos jellemzőinek megváltoztatása, feltéve, hogy azok nem befolyásolják a vagyoni eszközök befagyasztásának folytonosságát.

b) 1. kérdés: A befagyasztott pénzeszközök jellemzőinek módosítása

A befagyasztott részesedés jellegének megváltozása nem feltétlenül sérti a Líbiáról szóló rendelet 5. cikke szerinti vagyoneszköz-befagyasztást, ha a változás nem teszi lehetővé a pénzeszközök (bármely személy általi) felhasználását mindaddig, amíg az uniós korlátozó intézkedések hatályban vannak. E feltétel teljesülésének biztosítása érdekében a keletkező jövedelmet azonnal be kell fagyasztani.

A korlátozó intézkedések nem büntető jellegűek és nem is az elkobzására irányulnak; céljuk pusztán a megelőzés. Míg a Líbiáról szóló rendelet előírja az uniós szereplők számára, hogy hajtsák végre a pénzeszközök befagyasztásához szükséges intézkedéseket, illetve feljogosítja őket erre, a rendelet nem biztosítja az uniós szereplők számára az eszközök elidegenítésének jogát, illetve azt a jogot, hogy tulajdonosaikra olyan terheket vagy veszteségeket hárítsanak, amelyek nem járnak együtt a vagyoni eszközök befagyasztásával.

Az illetékes nemzeti hatóság hatáskörébe tartozik annak ellenőrzése, illetve az arról való megbizonyosodás, hogy a pénzeszközök jellegének megváltozását eredményező intézkedések nem teszik lehetővé a pénzeszközök felhasználását.

Ezenkívül a Líbiáról szóló rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében az illetékes nemzeti hatóságnak meg kell győződnie arról, hogy a fent említett változtatásoknak nem célja vagy hatása a vagyoni eszközök befagyasztásának megkerülése.

c) 2. kérdés: A befagyasztott számla áthelyezése az Egyesült Királyságba

A Szíriáról szóló rendelet 35. cikkének e) pontja értelmében e jogi aktus rendelkezései, beleértve az 14. cikket is, alkalmazandók minden olyan jogi személyre, szervezetre vagy szervre, amely üzleti tevékenységét egészben vagy részben az Unión belül végzi. Ebből következik, hogy egy egyesült királyságbeli anyabank uniós fióktelepének annak ellenére, hogy nem valamely tagállam joga szerint jegyezték be vagy hozták létre, alkalmaznia kell a rendeletet, amikor az EU-ból az Egyesült Királyságba irányuló áthelyezést kezdeményez.

A kilépésről rendelkező megállapodás⁴ 127. cikke értelmében az Egyesült Királyság 2020. december 31-ig, azaz az átmeneti időszak végéig volt köteles alkalmazni az uniós jogot. Addig az időpontig az Egyesült Királyságot továbbra is teljes mértékben kötötték az uniós korlátozó intézkedések, és az átkönyvelt számlákra ugyanazok a befagyasztási kötelezettségek vonatkoztak volna az Egyesült Királyságban, mint a tagállamokban.

2021. január 1-jétől azonban az uniós jogszabályok – többek között a Szíriáról szóló rendelet – alapján korábban jegyzékbe vett számos tétel az Egyesült Királyság joga alapján már nem minősül jegyzékbe vett tételnek. Ennek következtében ezek a tételek jelenleg nem képezik vagyoni eszközök befagyasztásának tárgyát az Egyesült Királyságban, és nem szerepelnek az ország összevont jegyzékén. Az Egyesült Királyság mint harmadik ország tehát 2021. január 1-jét követően nem alkalmaz az önálló uniós szankciókkal azonos intézkedéseket, többek között Szíria tekintetében sem.

Az anyabankra tehát csak az átmeneti időszak végéig vonatkoztak ugyanazok a befagyasztási kötelezettségek, mint a jelenlegi számlavezető uniós fióktelepre.

Ezért 2021. január 1-jétől, mielőtt egy befagyasztott számlát átkönyvelnének az Egyesült Királyságba, az uniós fióktelepnek ellenőriznie kell, hogy a számlatulajdonos tekintetében az Egyesült Királyságban is hatályban vannak-e a vagyoni eszközök befagyasztására vonatkozó rendelkezések. Ellenkező esetben a befagyasztott számlának az Egyesült Királyságba történő áthelyezése egyenértékű lenne a Szíriáról szóló rendelet 14. cikke (1) bekezdésének megsértésével. Ha a szóban forgó pénzeszközök a jegyzékbe vett személy javát szolgálják, az a Szíriáról szóló rendelet 14. cikke (2) bekezdésének megsértését is jelentené.

A Szíriáról szóló rendelet 28. cikke szerint a szereplők nem vonhatók felelősségre, ha nem tudtak arról, és nem volt észszerű okuk arra gyanakodni, hogy tevékenységükkel megsértik a rendeletet. A Bizottság véleménye szerint azonban megfelelően figyelembe kell venni annak lehetőségét, hogy az Egyesült Királyság a jövőben még inkább eltérő intézkedéseket fogad el.

A fentiek fényében a jelenlegi számlavezető uniós fióktelep feladata értékelni és mérsékelni az abból fakadó kockázatot, hogy az Egyesült Királyság Szíriával szembeni korlátozó intézkedései még inkább eltérhetnek az EU által elfogadott korlátozó intézkedésektől, és így a szóban forgó esetben az áthelyezést az uniós intézkedésekkel összeegyeztethetetlennek minősíthetik. A Bizottság véleménye szerint e kötelezettség elmulasztása a Szíriáról szóló rendelet 14. cikkének (1) bekezdésében előírt vagyoneszköz-befagyasztás megsértéséhez vezethetne, ha a befagyasztott számla helyének megváltozása lehetővé tenné az azon nyilvántartott pénzeszközök (bármely személy általi) felhasználását. Ha a szóban forgó pénzeszközök a jegyzékbe vett személy javát szolgálják, az a Szíriáról szóló rendelet 14. cikke (2) bekezdésének megsértését is jelentené. Az illetékes nemzeti hatóság hatáskörébe tartozik annak ellenőrzése, hogy a szóban forgó fióktelepnek elegendő oka van-e arra a következtetésre, hogy az Egyesült Királyságba történő áthelyezés nem teszi lehetővé a szóban forgó pénzeszközök esetleges felhasználását.

⁴ Megállapodás Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának az Európai Unióból és az Európai Atomenergia-közösségből történő kilépéséről, HL C 384 I, 2019.4.25., 1. o.

Ezenfelül a Szíriáról szóló rendelet 14. cikkének (3) bekezdése értelmében az uniós szereplőknek, ideértve a bankokat is, tilos tudatosan és szándékosan részt venniük olyan tevékenységekben, amelyek közvetlen vagy közvetett célja vagy hatása a rendelet 14. cikkének (1) bekezdésében előírt vagyonieszköz-befagyasztás megkerülése. A Szíriáról szóló rendelet 27a. cikke általánosabb jelleggel tiltja az olyan tevékenységekben való tudatos és szándékos részvételt, amelyek célja vagy hatása többek között a 14. cikk rendelkezéseinek megkerülése.

A befagyasztott számlák vagy pénzeszközök Egyesült Királyságba történő áthelyezésére kivételesen, érvényes és jogilag megalapozott okokból kerülhet sor. Tekintettel azonban arra, hogy az ezzel összefüggésben a pénzeszközök folyamatos befagyasztását érintő kockázatok 2021. január 1-jétől kezdődően felmerülhetnek, amennyiben az uniós korlátozó intézkedések és az Egyesült Királyság korlátozó intézkedései között eltérés alakul ki, mint ebben a konkrét esetben, és az uniós fióktelep nem tesz észszerű lépéseket a számlák vagy pénzeszközök áthelyezésének megakadályozására, a Bizottság szerint az illetékes nemzeti hatóság ezt úgy tekintheti, hogy a szóban forgó fióktelep tudatosan és szándékosan vett részt olyan tevékenységben, amelynek hatása a vagyoni eszközök befagyasztásának megkerülése volt.

d) Az illetékes nemzeti hatóság előzetes engedélye

A szóban forgó két rendelet nem tartalmaz előzetes engedélyezési követelményeket az illetékes nemzeti hatóságok kérdéseiben megfogalmazottakhoz hasonló változásokra vonatkozóan. E rendeleteknek való megfelelés biztosítása és az uniós korlátozó intézkedések egységes alkalmazása érdekében azonban a Líbiáról szóló rendelet 18. cikke (1) bekezdésének a) pontja és a Szíriáról szóló rendelet 29. cikke (1) bekezdésének a) pontja előírja az uniós szereplők számára, hogy „haladéktalanul” tájékoztassák az illetékes nemzeti hatóságot a befagyasztott számlákról és összegekről, beleértve azok változásait is. Ugyanezen rendelkezések értelmében a Bizottságot is tájékoztatni kell. Ezenfelül a Líbiáról szóló rendelet 18. cikke (1) bekezdésének b) pontjával és a Szíriáról szóló rendelet 29. cikke (1) bekezdésének b) pontjával összhangban ezen információk ellenőrzése során az uniós szereplőknek is együtt kell működniük az illetékes nemzeti hatóságokkal.

KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság úgy véli, hogy:

- (1) Az (EU) 2016/44 tanácsi rendelet alapján befagyasztott pénzeszközök jellegének megváltoztatása összeegyeztethetetlen az említett rendelettel, ha lehetővé teszi a pénzeszközök bármely személy általi bármely időpontban történő felhasználását azon időszak alatt, amíg az uniós korlátozó intézkedések hatályban vannak, vagy ha célja vagy hatása a vagyoni eszközök befagyasztásának megkerülése. Az illetékes nemzeti hatóság hatáskörébe tartozik annak ellenőrzése, illetve az arról való megbizonyosodás, hogy a befagyasztott pénzeszközök jellegének megváltozását eredményező intézkedések nem teszik lehetővé a pénzeszközök felhasználását vagy a vagyoni eszközök befagyasztásának megkerülését.**
- (2) A 36/2012/EU tanácsi rendelet alapján befagyasztott számlának valamely tagállamból az Egyesült Királyságba történő áthelyezése összeegyeztethetetlen lenne az említett rendelettel, ha lehetővé tenné a pénzeszközök bármely személy általi bármely időpontban történő felhasználását mindaddig, amíg az uniós korlátozó intézkedések hatályban vannak, vagy ha az áthelyezés célja vagy hatása a vagyoni eszközök befagyasztásának megkerülése lenne. Az uniós gazdasági szereplőknek intézkedéseket kell hozniuk az ilyen**

összeegyeztetlenség elkerülése érdekében, figyelembe véve annak lehetőségét, hogy 2021. január 1-jétől az EU-nak és az Egyesült Királyságnak a korlátozó intézkedések tekintetében követett politikája oly módon térhet el, hogy az lehetővé teszi az áthelyezett pénzeszközök felhasználását. Az illetékes nemzeti hatóság hatáskörébe tartozik annak ellenőrzése, illetve az arról való megbizonyosodás, hogy a befagyasztott számlának az Egyesült Királyságba történő áthelyezését eredményező intézkedések nem teszik lehetővé a pénzeszközök felhasználását vagy a vagyoni eszközök befagyasztásának megkerülését.

- (3) Az uniós szereplőknek „haladéktalanul” tájékoztatniuk kell az illetékes nemzeti hatóságot és a Bizottságot a befagyasztott számlákat és összegeket érintő változásokról, és együtt kell működniük az illetékes nemzeti hatósággal az ilyen információk ellenőrzésében.

Kelt Brüsszelben, 2021.5.27-én.

a Bizottság részéről
Mairead McGUINNESS
a Bizottság tagja

